VIIKONVAIHDE

VIIKON ÄLÄHDYS

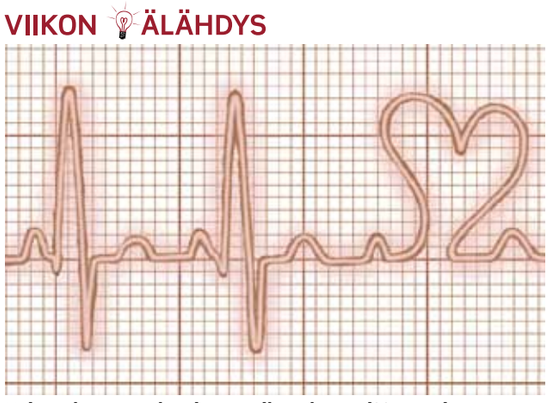

Toisen kanssa olemisen vaikeuden voittaa vain itsensä kanssa olemisen vaikeus.

PÄHKINÄ

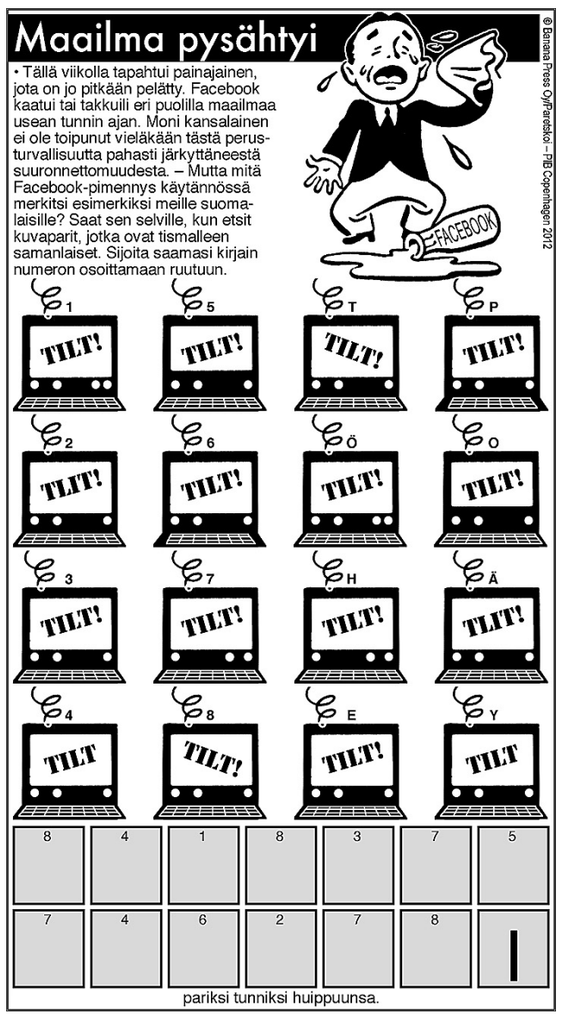

SUDOKU

Taso: Keskivaikea

3			4	9		7	6	
		5						3
	7					1		4
		9			3			
	6	8			7			
				6				
			8					
9		2					1	
	4		5		1			2

Sudoku-tehtävän 320 ratkaisu. Tehtävä numero 321.

7	2	3	5	6	9	1	8	4
9	4	6	3	8	1	5	2	7
1	8	5	4	2	7	9	3	6
4	5	7	8	1	3	2	6	9
3	6	2	7	9	4	8	1	5
8	1	9	2	5	6	4	7	3
2	7	1	9	3	5	6	4	8
6	9	4	1	7	8	3	5	2
5	3	8	6	4	2	7	9	1

Täytä ristikko siten, että jokaisella pysty- ja vaakarivillä (ja paksuilla viivoilla rajatuissa 3 x 3 laatikoissa) on jokainen luku yhdestä yhdeksään. Kerran ja vain kerran! Apua Sudokun ratkaisuun osoitteessa: www.sudoku.org.uk

© 2006 Michael Mepham. Distributed by Tribune Media Services. All rights reserved.

EDELLISEN RISTIKON RATKAISU

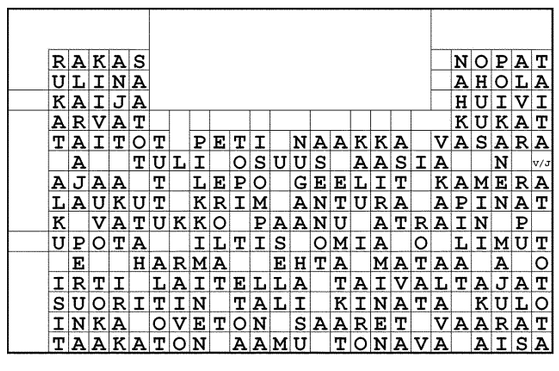

Pitkiä päiviä kaivon ja navetan välillä

Sirkka-Liisa Rannan on helppo nimetä maaseudun naisen arkea mullistaneita keksintöjä. Ensimmäisenä mieleen tulevat vesijohto, viemäri ja pesukone.

”Vedenkanto on ollut todella raskasta ja aikaa vievää hommaa varsinkin karjatalouksissa”, **Sirkka-Liisa Ranta** toteaa.

Kuvaava esimerkki löytyy Rannan tuoreesta teoksesta Naisten työt.

Tyypillinen karjatilan emäntä kulki sangot käsissä tai ämmänlängissä joka päivä yli kahden kilometrin matkan kaivon, navetan ja keittiön väliä.

Vuodessa matkaa kertyi yhtä paljon kuin Helsingistä Ouluun. Jos emäntä jaksoi samaan tahtiin 40 vuotta, askelet ulottuivat puolen matkaa maapallon ympäri.

Vesijohto oli vuoteen 1960 mennessä saatu vasta joka neljänteen talouteen.

Mikäli vesihuolto olisi ollut miesten työtä, pumput ja vesijohdot olisivat yleistyneet maaseudulla paljon aiemmin, Ranta arvelee.

Miehen varjossa

Maaseudun naisen arki on Rannan mielestä jäänyt muun historian kirjoituksen varjoon.

”Tuntui siltä, ettei riittävän kattavaa teosta ollut vielä julkaistu.”

Aineisto ei suinkaan ollut valmiina. Ranta kurkisti ajan henkeen ja elämänmenoon muun muassa Suomen vanhimpien ja naisille tutuimpien lehtien Emäntälehden ja Kotilieden sivuilta.

”Hämmästyttävää on se tietotaito, mikä naisten töihin sisältyi. Kaikki piti tehdä alusta lähtien itse, oli sitten kyse saippuasta tai pellavasta. Pellava piti kasvattaa, muokata ja kutoa ennen kuin siitä pääsi tekemään vaatteita.”

Kaikkeen piti venyä

Perinteisten kotitöiden ohella maaseudun nainen vastasi karjanhoidosta.

”Karjanhoito kuului naisille niin kauan, kunnes koneet tulivat helpottamaan töitä. Miehet tulivat pikku hiljaa navettaan sitä mukaa kuin lypsykoneet yleistyivät.”

”Monet naiset ovat kertoneet, että kaikkeen piti venyä aina, kun apua tarvittiin. Helposti ajatellaan, että naisten työt ovat olleet siistiä kevyttä sisätyötä. Eihän se pelkästään sitä ollut.”

Tuntumaa lähihistoriaan

Rannan teos seuraa maaseudun naisen askeleita sadan vuoden jaksolla aina 1960-luvulle asti.

”Meidän joukossamme elää paljon ihmisiä, jotka muistavat nämä ajat.”

”Kun olen kysynyt, miten jaksoit, monet ovat sanoneet, että oli vaan pakko jaksaa. Samassa yhteydessä on muistettu kiittää terveyttä, jota se työ vaati.”

Kirjailija on asunut suurimman osan elämästään maaseudulla. Hän on itsekin nähnyt monen asian muuttuvan naisen arjessa.

”Erityisen kiitollinen olen nykyaikaisesta pesukoneesta. Pyykkiä ei tarvitse enää hangata pesulautaa vasten tai hakata likaa irti pesukartulla jääkylmän avannon äärellä.”

Pulsaattorikone tuntui omana aikanaan hienolta keksinnöltä.

Pesijältä se vaati vielä paljon käsityötä. ”Koko päivä meni pyykinpesussa. Ensin liottaen, sitten vääntäen ja kääntäen, huuhdellen ja lingoten ”, Ranta muistelee omia ”nuoren likan” pyykkipäiviä.

Uusi aika kotitöissä

Nykynaisen työtaakka on keventynyt huimasti niin maaseudulla kuin kaupungissakin.

”Jos tilannetta katsoo historian näkökulmasta, ei voi kuin kiittää siitä, että elää tässä päivässä. Aina tietenkin riittää parannettavaa.”

Kotitöiden jakamisessa on Rannan mielestä saavutettu paljon, myös maaseudulla.

”Hiljattain julkaistu tutkimus tosin kertoo, etteivät kotityöt mene tasan. Suurempi osa on naisten kontolla, vaikka miehet osallistuvat aika yleisesti lasten hoitoon ja ruuan valmistukseen.”

TARJA HALLA

KIRJAN KUVITUSTA

Ensimmäiset ”vesijohdot” olivat puisia kouruja kaivon ja navetan välillä. Kivijärvi 1919.

MARKKU VUORIKARI

Sirkka-Liisa Ranta on kansatieteestä väitellyt filosofian tohtori ja tietokirjailija. Kirjastaan Hellettä, heinäpoutaa Ranta sai vuonna 2007 Valtion tiedonjulkistamispalkinnon.

KIRJA

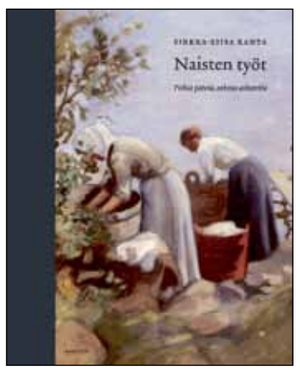

Arvonpalautus talonpoikaisnaiselle

Eipä tarvinnut eilispäivän emäntä kuntosalia eikä käsipainoja. Hiki tuli, ja selkä taipui kumaraan pitkien ja raskaiden työpäivien askareissa.

Sirkka-Liisa Rannan teos Naisten työt valottaa kiihkottomasti tavallisen talonpoikaisnaisen arkea. Lukija saa eloisan kuvan siitä, mihin kaikkiin töihin naisen piti venyä.

Arjen ehdot olivat karut sotien jälkeiseen aikaan asti. Maaseutukodeista puuttui usein sekä vesijohto että sähkö. Lehdissä kyllä mainostettiin jo 1920-luvulla ”pölynimijöitä” eli pölynimureita, mutta nehän eivät ilman sähköä toimineet.

Kirjaa on helppo lukea aiheryhmittäin navettatöistä tuvan arkeen. Käsityö saa uuden sisällön, kun tutustuu vaikkapa pellavan muokkaukseen loukutussaunassa.

Ruokahuolto ilman marketteja oli yksi arkea hallitseva työsarka. Teoksessa kerrotaan seikkaperäisesti esimerkiksi suolasärjen valmistuksesta, jossa yhdistyivät kuivaus ja suolaus.

Separaattori ja ompelukone olivat pitkään miltei ainoat naisten käyttämät koneet. Onkin suorastaan ihme, miten paljosta talonpoikaisnainen pystyi astaamaan.

Naisten työtä vähäteltiin, vaikka heidän käsissään oli merkittävä osa myös maataloustöistä. Karjanhoidossa ja maitotilin teossa naiset olivat ammattilaisia, joista moni jäi elinaikanaan vaille ansaitsemaansa arvostusta.

TARJA HALLA

Sirkka-Liisa Ranta: Naisten työt. Pitkiä päiviä, arkisia askareita. 240 sivua. Karisto.

RISTIKKO

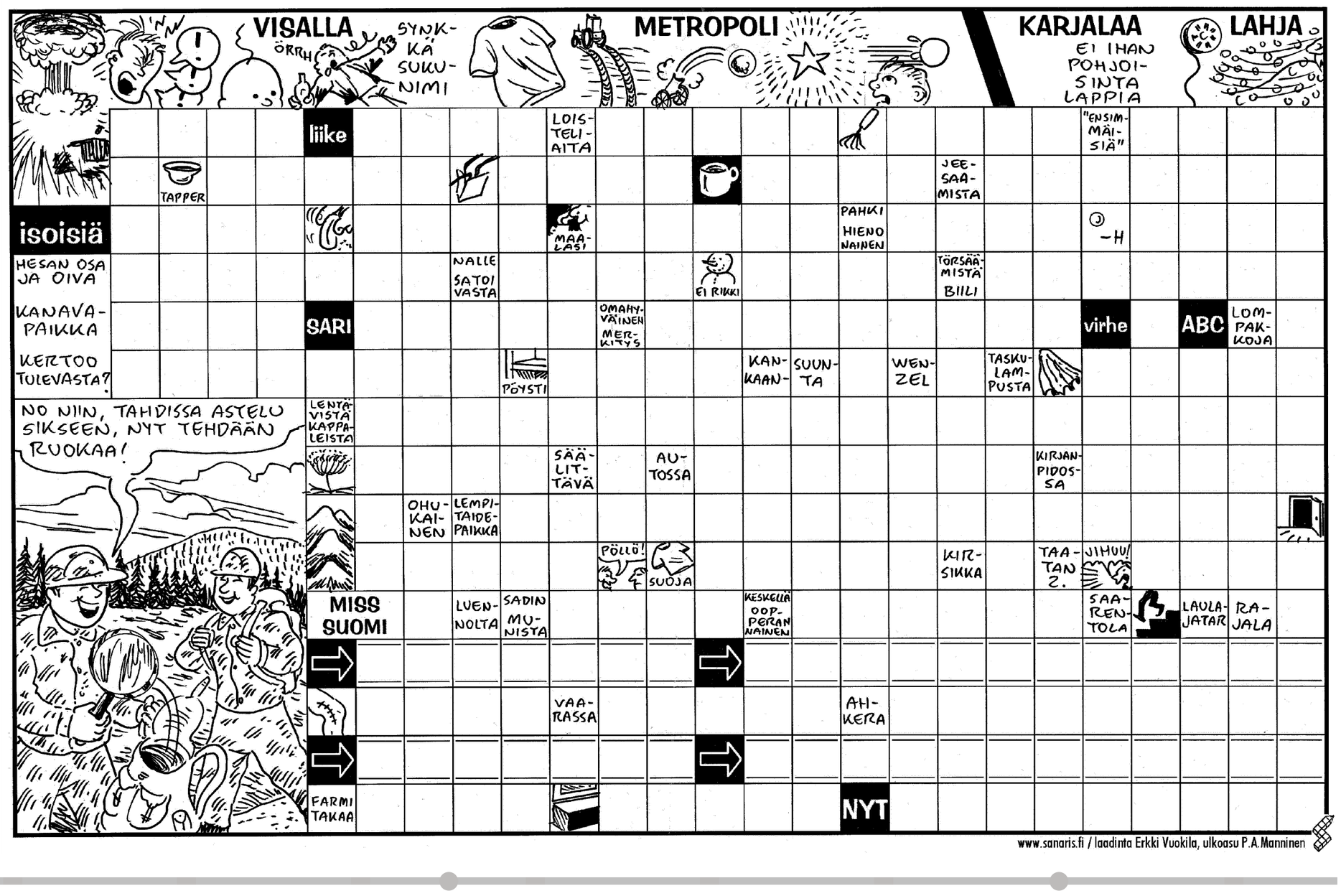

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu P.A.Manninen